

Energiemarkten dalen verder

Het lag al in de lijn der verwachting maar nu is de bevestiging van de ECB een feit. Er komt een renteverlaging in die mogelijk in de maand juni wordt doorge-

voerd. De markten hadden deze eerste renteverlaging al verwacht. Met de dalende inflatie zijn renteverhogingen niet meer noodzakelijk. Van de bijeenkomst van de beleidsmakers van de centrale bank deze week valt niet zoveel nieuws te verwachten. Wel zal een opmerking over de ontwikkeling van de lonen gemaakt worden. De lonen zijn hard gestegen in 2023 als gevolg van de zeer hoge inflatie. De toekomstige ontwikkeling van de lonen zal in de pas moeten gaan lopen met de inflatiedoelstelling. Duidelijkheid daarover zal pas in het voorjaar komen omdat dan de meeste collectieve arbeidsovereenkomsten worden afgesloten. De scheepvaart in de Rode Zee blijft problematisch. Zeker vijf schepen met vloeibaar aardgas liggen stil. Andere schepen varen om Afrika heen. Inmiddels mijden de grote containerrederijen de Rode Zee route en kiezen voor de langere route via het zuiden van Afrika. Als gevolg van de problemen met het vervoer over water kiezen steeds meer fabrikanten voor vervoer door de lucht. Nog meer problemen met het vervoer van goederen. Het winterweer en de problemen bij vervoer over water zorgen voor opstoppen en vertragingen in de havens. Er wordt verwacht dat dit nog enkele maanden kan aanhouden. De Chinese economie groeide in 2023 met 5,2%. Dat herstel was minder dan verwacht werd. Opvallend was ook de daling van de bevolking. Dat is nu voor het tweede achtereenvolgende jaar.

HET WEER

Komende week gaat de temperatuur omhoog en keren de buien terug. De winter maakt dan ook plaats voor meer herfstachtig weer. Daarbij zal de wind stevig gaan waaien. Het kwik kan gaan stijgen tot 12 graden.

We komen dan aardig in de buurt van warmte-reords. Het zal 's nachts ook niet meer vriezen. De weersverwachting voor februari is nog erg onzeker. Het lijkt er wel op dat we op gemiddelde

weersomstandigheden af gaan koersen. Met zes graden overdag kan het 's nachts weer gaan vriezen.

OLIE

Weinig verandering in de olieprijsen als we dat van week tot week bekijken. Gedurende de week was er flink wat beweging. De week begon op \$78,39 per vat. Na een daling op woensdag naar \$76,66 steeg de prijs door naar de hoogste

waarde deze week op donderdag: \$79,66. De week sloot af met \$78,69. De daling op woensdag kwam door het feit dat er economische groei gerapporteerd werd vanuit China. Dat was minder dan de verwachtingen van analisten en roept vragen op over de Chinese vraag naar olie in 2024. Die vragen leiden tot onzekerheid en de sterke Amerikaanse dollar deed de rest. De stijging van de prijs werd ingezet door toegenomen geopolitieke spanningen en verstoringen van de Amerikaanse olieproductie. Dat nieuws werd direct daarna weer gecompenseerd door zorgen over de trage groei van de vraag in China en ruime aanbodvoorspellingen. De markt blijft de situatie in de Rode Zee scherp monitoren. Afgelopen week zijn weer aanvallen uitgevoerd op aan Iran gerichte Houthi-militanten in Jemen nadat een Houthi-raket een Grieks schip in de Rode Zee had geraakt. Het lijkt er op dat er grote hoeveelheden Russische olie in Europa terecht komen. Dat gaat om bewerkte olie. Er is door Rusland ruwe olie verkocht aan India, die het na bewerking in Indiase raffinaderijen in de vorm van diesel en kerosine naar Europa hebben verscheept. India was afgelopen jaren één van de beste klanten van Rusland met gemiddeld 1,75 miljoen vaten per dag. Dat is bijna 1,5 keer zo veel in vergelijking met 2022. OPEC verwacht dat de mondiale vraag naar olie dit jaar met 2,25 miljoen vaten per dag zal stijgen tot een record van 104,36 miljoen vaten per dag. Dat zal betekenen dat er een tekort gaat ontstaan van 1,8 miljoen vaten per dag in 2024. De volledige OPEC+-coalitie (22 landen) zal op 1 februari een online monitoringbijeenkomst houden. Het IEA verwacht dat het mondiale olieaanbod in 2024 met 1,5 miljoen vaten per dag zal stijgen tot een nieuw record van 103,5 miljoen vaten per dag.

KOLEN

De kolenprijs daalde flink door deze week. Van €104,24 naar €96,83 per ton. Voor het grootste deel is gas de oorzaak.

Het hoge niveau van de gasvoorraden in de Europese opslagplaatsen, samen met het overwegend milde weer en de gezonde gasvoorziening, zorgen ervoor dat steenkool, zeker voor de opwekking van stroom, minder gevraagd wordt. Dalende prijzen dus ondanks een aanvoerbeperking door de trein botsing in de grootste kolenhaven van Afrika. Het spoorvervoer (Transnet) verkeert in een crisis en heeft te maken met ontsporingen, tekorten aan apparatuur, vandalisme en corruptie. Het gevolg is dat afgelopen jaar het laagste volume in 30 jaar werd getransporteerd. In Duitsland is de import van kolen afgenomen tot ongeveer 33 miljoen ton. Er werd in heel 2023 26,3% minder steenkool geïmporteerd.

GAS

De koudegolf is weer achter de rug. Europa is deze periode nagenoeg probleemloos doorgekomen. Er werd tijdens de koude dagen ongeveer 1 miljard m3 per dag uit de storages gehaald maar tot echte prijsreacties leidde dat niet. Sterker nog: de prijzen daalden. Het februari contract tikte afgelopen woensdag 27,71 €/MWh aan. Een waarde die we (in vergelijking met de jaarprijzen) sinds september 2021 niet meer gezien hebben. Ook de vaarstop door de Rode Zee had nagenoeg geen invloed op de gasprijzen. De gasvoorraden vormen letterlijk en figuurlijk een goede buffer. De gasopslagvoorraden in de EU zijn dit weekend onder de 80% van hun capaciteit gedaald. Overwegend dalende prijzen dus afgelopen week alleen tegen het einde van de week draaide dat om. Met uitzondering van de dagprijs was een kleine stijging van toepassing. Deze beweging werd niet ondersteund door belangrijk marktnieuws. De gastoevoer van Noorwegen naar Europa (2,4 TWh per dag) draait op volle capaciteit en de gasopslagen zijn relatief goed gevuld. De Amerikaanse LNG-terminals ondervinden wel wat problemen als gevolg van de kou. Dat zal naar verwachting van korte duur zijn, maar zorgt wel voor vertraagde verzendingen en zou de oorzaak kunnen zijn van de stijging aan het einde van de week.

POWER

De powerprijzen volgden de gasprijzen als gebruikelijk. De korte termijn prijzen dalen onder invloed van windproductie. Qua wind heeft 2023 een recordwaarde behaald. Er werd 17 GW aan windvermogen gerealiseerd, 14 GW onshore en 3 GW offshore en maakte 19% uit van de totale elektriciteitsproductie. De prijsontwikkeling afgelopen week werd wel wat gestuurd door Frankrijk. Stakingen beperken de beschikbaarheid van kernenergie in Frankrijk. Vakbondsfunctionarissen houden opwekkenden gesloten totdat er een nieuwe overeenkomst over de salarissen van de werknemers is bereikt. Er wordt een nationale staking in de laatste week van januari overwogen. De Franse kernproductie bedraagt 52 GW, wat een hogere waarde is dan in dezelfde tijd van het jaar 2023. Toen was dat 44 GW.

EMISSIONS

Een verdere daling van de koolstofprijzen de afgelopen week. De daling ging van €63,75 naar €61,58 per ton. Een veel lager niveau dan lange tijd voor mogelijk gehouden werd. De daling van de prijs wordt veroorzaakt door minder draaiuren van elektriciteitsproductie-installaties waardoor de uitstoot minder is en er ook minder rechten nodig zijn. De dat terwijl er méér rechten geveild worden om extra opbrengst voor de energietransitie te realiseren. De koolstofprijzen zijn nu door meerdere steunniveaus gebroken. Meer wind zal de druk op de prijzen houden.

OUTLOOK

GAS

GASMARKT BIEDT RUIMTE OM TE DALEN

De Europese gasprijzen kunnen nog wat gaan dalen. De koude is voorbij en er staat milder weer op het programma de komende weken. Deze weers-effecten gaan zeker invloed hebben, temeer omdat de temperaturen boven normaal gaan stijgen. De daling zal beperkt blijven omdat er dunder

LNG wordt aangevoerd zodat het verleden geen juist beeld meer geeft. Toen werd de bodem onder de gasprijs bepaald door het goedkopere pijpleidinggas uit Rusland. Cal25 baseload **steeg** in geringe mate: van 34,37 naar 35,14 €/MWh. De spotmarkt (TTF) handelt op 28,54 €/MWh. Op maandag 22 januari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 28,29 €/MWh.

POWER

DALENDE TENDENS DOOR MEER WIND

Met een sterke Franse kernenergieproductie, die nog verder kan gaan toenemen in de loop van de week en een sterk aantrekkende wind, zeker in de eerste helft van deze week neemt de druk op de prijzen toe. Dit zorgt er voor dat de spotprijs daalt. De verder dalende gasprijs zorgt op zichzelf ook al voor prijsdruk op de elektriciteitsmarkt. Cal25 baseload **steeg** van 86,00 naar 90,73 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) handelde op 76,76 €/MWh. Op maandag 22 januari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 62,75 €/MWh.